

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОК 20 ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

спеціальність	015 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Професійна освіта	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Данченко Ірина Олексіївна

Вища освіта – спеціальність педагогіка/психологія

Науковий ступень – доктор педагогічних наук 13.00.07 – теорія та методика виховання.

Вчене звання – доцент, професор кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту.

Досвід роботи – більше 13 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Авторка монографії «Формування соціальної зрілості студентів закладів вищої освіти аграрного профілю», а також навчально-методичного посібника та більше 20 методичних вказівок для семінарських робіт, самостійної роботи та контролю знань здобувачів вищої освіти з курсу «Психологія та соціологія»;
- Міжнародний сертифікат науково-педагогічного стажування в Куявському університеті у Влоцлавеку (Республіка Польща) у період з 3 серпня по 11 вересня 2020 року на тему «Педагогічна та психологічна освіта як складова частина системи освіти України та країн ЄС» за фахом «Педагогічні та психологічні науки» в обсязі 6 кредитів (180 годин)
- Підвищення кваліфікації за програмою «Креативні підходи та методи активізації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (180 годин – 6 кредитів ЄКЕС). Термін навчання 02.10.23 – 12.11.23 р. Свідоцтво про підвищення кваліфікації № ADV-021001-PSAU від 12.11.23
- Співавторка 5 тематичних публікацій;
- Учасниця наукових і методичних конференцій.

Телефон

+380955152272

електронна

irinadanchenco@btu

дистанційна

Google Meet

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	забезпечити особистісну готовність здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності через формування у них системи наукових понять та науково впорядкованих базових уявлень про сутнісні аспекти професійної діяльності та активності людини як суб'єкта праці
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, поточний та підсумковий контроль, командна робота
Деталізація результатів навчання / форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> вивчення характеристик трудової діяльності; вивчення професійно важливих якостей суб'єктів праці (ІК, К 10, К 17, ПР 08, ПР 10, ПР 23, ПР 24) / індивідуальні практичні завдання дослідження функціональних станів людини у праці; удосконалення й підвищення ефективності та безпеки праці (К 02, К 05, К 18, К 24 ПР 11, ПР 14, ПР 23) / індивідуальні практичні завдання опанування системи знань про психологічні особливості і закономірності професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців (ІК, К 05, К 17, К 24, ПР 10, ПР 14, ПР 24) / індивідуальні практичні завдання вивчення психологічних аспектів професійного самовизначення і професійної ідентичності особистості (К 02, К 10, К 17, К 24, ПР 10, ПР 23, ПР 24) / індивідуальні завдання формування у процесі засвоєння професійно важливої інформації професійно важливих навичок з оптимізації функціональних станів суб'єктів праці (подолання професійного стресу, дезадаптації тощо) (К 05, К 10, К 17, К 18, ПР 08, ПР 10, ПР 11) / імітаційний командний проєкт ознайомлення з психологією профілактики травматизму та аварійності, психологією мотивації професійної діяльності (К 17, К 18, К 24, ПР 11, ПР 14, ПР 23, ПР 24) / індивідуальні практичні завдання освоєння методик вивчення психічних процесів, станів і властивостей, що проявляються у трудовій діяльності (ІК, К 10, К 17, К 24, ПР 11, ПР 14, ПР 23) / індивідуальні завдання
Обсяг і форми контролю	4 кредитів ECTS (120 годин): 30 годин лекції, 30 годин практичних; 60 годин самостійна робота; підсумковий контроль залік.
Вимоги викладача	Вчасна підготовка до практичних занять, виконання практичних завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>К 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>К 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПР 08. Самостійно планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.</p> <p>ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.</p> <p>ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проєктувати і реалізувати навчальні/розвивальні проєкти.</p> <p>ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання,</p>
--------------------	---	--------------------------------------	--

К 17. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.
 К 18. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації.
 К 24. Здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.

професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.
 ПР 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.
 ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях галузі/сфери.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Розділ I. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ ЯК СФЕРА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

<p>Лекція 1.</p> <p>Лекція 2</p> <p>Лекція 3.</p> <p>Лекція 4.</p>	<p>Психологія праці як галузь психологічної науки. Основні розділи психології праці. Поняття «ергономіка»: сутність та історія формування, методи ергономічного аналізу. Психологічний аспект праці.</p> <p>Тенденції розвитку прикладної психології у сфері професійної праці Тенденції розвитку суспільства, суспільного виробництва та уявлень про суб'єкт праці. Виникнення прикладної психології праці. Психотехніка та наукова організація праці.</p> <p>Історія розвитку прикладної психології у сфері професійної праці Історія зарубіжної психології і соціології праці, основні етапи її розвитку, підходи та концепції</p> <p>Професія як діяльність і сфера прояву особистості Основні поняття. Трудовий пост та його структура. Системний підхід у дослідженні предмета психологія праці. Професія</p>	<p>Практичне заняття 1 (ПЗ)</p> <p>ПЗ 2</p> <p>ПЗ 3</p> <p>ПЗ 4</p>	<p>Психологія праці як галузь психологічної науки Сучасний ринок праці: проблеми і тенденції розвитку. Психологія праці: дослідницьке поле, зміст і структура відповідно до суспільних змін і сфер діяльності. Значення психології праці в сучасних умовах, її <i>основні</i> теоретичні (дослідницькі) і прикладні (термінальні) завдання.</p> <p>Тенденції розвитку прикладної психології у сфері професійної праці Індустріальний період розвитку психології праці. Хоторнський експеримент Елтона Мейо. Вивчення проблем групової динаміки, міжособистісних стосунків у групі та її структури Якобом Морено.</p> <p>Історія розвитку прикладної психології у сфері професійної праці Історія вітчизняної психології праці. Психотехніка та її криза. Економічні та психологічні причини виникнення профорієнтації.</p> <p>Професія як діяльність і сфера прояву особистості Основні поняття. Трудовий пост та його структура. Системний підхід у дослідженні предмета психологія праці. Професія як система соціальних відносин.</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Самостійна робота</p> <p>1. Перерахуйте періоди найменш активного розвитку наукової дисципліни протягом ХХ ст. Проведіть аналіз причин. Періоди найбільш активного (інтенсивного наукового вивчення, ефективного запровадження результатів в практику, уваги держави до науки та ін.) розвитку психології праці і визначте основні чинники цих процесів.</p> <p>2. Тенденції розвитку суспільства, суспільного виробництва і уявлень щодо суб'єкта праці. Опишіть періоди найменш активного розвитку наукової дисципліни протягом ХХ ст. Історія зарубіжної психології і соціології праці.</p> <p>3. Уявлення про працю з давнини і в епоху феодалізму. Розвиток профорієнтації в повоєнні роки в Україні та останні роки. Психологічні причини виникнення профорієнтації.</p> <p>4. Проаналізуйте галузі психологічної науки, які вивчають</p>
--	---	---	--	---

Лекція 5	<p>як система соціальних відносин. Ергатичні функції та їх генезис.</p> <p>Професійна діяльність та її психологічна структура</p> <p>Дослідження професій з позицій системного підходу. Професіографія. Методи і схеми професіографування</p> <p>Класифікація професій. Аналітична професіограма і загальна схема профвідбору. Рівні аналізу трудової діяльності.</p>	ПЗ 5	<p>Ергатичні функції та їх генезис.</p> <p>Професійна діяльність та її психологічна структура. Формула професії. Психічні регулятори праці. «Золоте правило» психології праці - «людина – предмет праці – засоби праці – середовище»</p>	<p>різні характеристики професійної діяльності. В чому полягає етичний парадокс предмета психології праці? Обґрунтуйте висновки.</p> <p>5. Дайте визначення і охарактеризуйте ергономіку. В чому різниця між інженерною психологією та ергономікою. Поясніть з позиції власної спеціалізації (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)</p> <p>6. Спробуйте виокремити галузі практичної діяльності і наукові дисципліни, з якими буде пов'язана психологія праці в майбутньому.</p> <p>7. Опишіть трудовий пост педагога (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)</p> <p>8. Екстремальні ситуації та характеристики стану людини. Травма. Посттравматичний синдром. Його вплив на результативність та перебіг трудової діяльності фахівця.</p>
Лекція 6	<p>Індивід, як активний суб'єкт своєї життєдіяльності Людина та соціальне середовище. Розвиток технологій професіональної діяльності та життєдіяльності індивіда. Людина та організаційне середовище.</p>	ПЗ 6	<p>Індивід, як активний суб'єкт своєї життєдіяльності Людина та організаційне середовище. Можливості самореалізації людини як особистості. Людина як індивід, суб'єкт, індивідуальність, особистість.</p>	
Лекція 7	<p>Професійний стрес та технології ресурсозбереження. Поняття професійний стрес. Основні технології ресурсозбереження</p> <p>Особистість як діяч: самоменеджмент життя. Умови професійної діяльності та ефективність праці. Шляхи розвитку трудової діяльності.</p>	ПЗ 7	<p>Професійний стрес та технології ресурсозбереження. Професійний стрес. Працездатність та функціональні стани. Критерії здібностей до навчання. Психологічні передумови переучування.</p>	
Лекція 8	<p>Професійний розвиток особистості</p> <p>Проблема функціональних станів працівника: теоретичний та прикладний аспекти проблеми. Зв'язок функціональних станів з психологічним проектуванням професійної діяльності. Проблема управління функціональним станом працівника.</p>	ПЗ 8	<p>Професійний розвиток особистості</p> <p>Проблема функціональних станів працівника: теоретичний та прикладний аспекти проблеми. Зв'язок функціональних станів з психологічним проектуванням професійної діяльності. Проблема управління функціональним станом працівника.</p>	

Розділ II. ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ, ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ТА ПРОФВІДБІР ЯК ЗАХОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ «ЛЮДИНА – ПРОФЕСІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ»

Лекція 9.	<p>Кризи професійного становлення.</p> <p>Класифікація криз Основні чинники криз професійного становлення</p>	ПЗ 9	<p>Кризи професійного становлення.</p> <p>Професійні деструкції, основні тенденції їх розвитку, психологічні детермінанти</p>	стін а робо	<p>9. Фактори, що підсилюють схильність працівників до небезпеки настання нещасних</p>
-----------	--	------	--	-------------	--

	<p>Основні фази криз професійного розвитку.</p> <p>Лекція 10 Працездатність людини і фізіологічні механізми її підвищення Сутнісний зміст і основні фактори працездатності людини. Повна, часткова та залишкова працездатність. Професійна працездатність, умови її ефективності. Показники і методика оцінки працездатності людини. Виробничі, фізіологічні, психологічні показники працездатності, методи вивчення. Динаміка працездатності і характеристика її фаз.</p> <p>Лекція 11 Виробнича втома і заходи запобігання перевтому працівників Суть, причини і загальний механізм розвитку втоми. Фізична у і розумова втома. Показники і стадії втоми, об'єктивні критерії втоми, Фізіологічні показники розвитку втоми. Заходи запобігання перевтомі працівників на виробництві.</p> <p>Лекція 12 Психологічні особливості праці в організації Психологічні механізми адаптації людини до діяльності. Професійна придатність та шляхи адаптації людини до вимог професії. Проблеми стилю діяльності.</p> <p>Лекція 13 Умови професійної діяльності і ефективність праці Шляхи розвитку трудової діяльності. Працездатність і функціональні стани. Екстремальні, субекстремальні і особливі умови діяльності. Психологія безпеки.</p> <p>Лекція 14 Соціально-психологічні ризики, проблеми та конфлікти у колективі під час професійної діяльності. Стрес і дистрес у праці. Виробничий</p>	<p>ПЗ 10</p> <p>ПЗ 11</p> <p>ПЗ 12</p> <p>ПЗ 13</p> <p>ПЗ 14</p>	<p>професійної деструкції, рині. Акмеологічний підхід в дослідженні розвитку професіонала.</p> <p>Працездатність людини і фізіологічні механізми її підвищення Фаза впрацювання (стадія зростаючої працездатності), фаза стійкої працездатності (стійкого стану), фаза розвитку втоми. Заходи щодо підвищення працездатності працівників: техніко-організаційний, соціально-економічний, санітарногігієнічний, медико-біологічний, психологічний напрямки.</p> <p>Виробнича втома і заходи запобігання перевтому працівників Локально-гуморальні, периферійні концепції втоми: теорія виснаження Шіффа, теорія забруднення Пфлюгера, теорія задушення клітин Ферворна, їх недоліки та переваги. Заходи запобігання перевтомі педагогів.</p> <p>Психологічні особливості праці в організації Рівні психологічної підтримки суб'єкта праці. Професійна придатність та професіоналізм. Принципи визначення професійної придатності та процес її формування.</p> <p>Умови професійної діяльності і ефективність праці Шляхи розвитку трудової діяльності. Працездатність і функціональні стани. Умови діяльності. Психологія безпеки.</p> <p>Соціально-психологічні ризики, проблеми та конфлікти у колективі під час професійної діяльності. Стрес і дистрес у праці. Виробничий конфлікт.</p>	<p>випадків.</p> <p>10. Складіть програму дій з психологічного супроводу молодого фахівця</p> <p>11. Дискусія щодо проблеми формування індивідуального стилю діяльності і кризах професійного розвитку</p> <p>12. Морально-етичний образ педагога професіонала в сучасних умовах</p> <p>13. Права и обов'язки професійного психолога, документи які регламентують професійну діяльність спеціаліста</p> <p>14. Використання комп'ютера й інформаційних технологій в діяльності</p> <p>15. Трудова діяльність як система. Труднощі вивчення професії педагога в умовах сучасної України</p>
--	--	---	--	--

Лекція 15

конфлікт. Управління виробничими конфліктами.
Ринок праці в Україні в реаліях війни Ринок праці. Ринок праці в Україні в реаліях війни Професійно важливі якості. Професійне самовизначення суб'єкта та професійна кар'єра. Етапи розробки системи прогнозування успішності діяльності в складних умовах.

ПЗ 15

Управління виробничими конфліктами.
Ринок праці в Україні в реаліях війни Ринок праці. Ринок праці в Україні в реаліях війни Професійно важливі якості. Професійне самовизначення суб'єкта та професійна кар'єра. Етапи розробки системи прогнозування успішності діяльності в складних умовах.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Данченко І., Тюріна В. Врахування особливостей кліпового мислення в процесі здійснення професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти. *Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference* (Vol. 3), February 12, 2021. Pisa, Italian Republic: NGO European Scientific Platform
2. Данченко І.О. Тюріна В.О., Марченко О.Г., Іванов С.О., Короткевич Р.О. Гнучкі уміння (soft skills) як професійно значущі уміння майбутніх фахівців. The 5th International scientific and practical conference “Modern technologies and processes of implementation of new methods” (February 06 - 09, 2024) Madrid, Spain. International Science Group. 2024. 368 p. с. 275 -278. (Іспанія).
3. Тюріна В.О., Данченко І.О. Емоційний інтелект як фактор формування професійної компетентності майбутніх фахівців // Scientific method: reality and future trends of researching: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference, August 25, 2023. Zagreb, Republic of Croatia: European Scientific Platform, P.179-182 (Хорватія).
4. Тюріна В.О., Данченко І.О. Формування цифрової компетентності здобувачів вищої освіти. // Актуальні проблеми викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування у вищій школі Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 червня 2023). Херсон: Херсонська державна морська академія, 2023. – 330 С.76-82. (Україна).
5. Данченко І.О., Тюріна В.О. Освітнє середовище як багаторівнева система формування особистісних та професійних компетенцій студентів закладів вищої освіти studia slobozhanica:// Матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції «Слобожанський гуманітарій – 2023» (Харків, ДБТУ, 6 квітня 2023 р.). – Харків, 2023. – 183 С.70-77. (Україна).
6. Данченко І. О., Крамаренко А. П. Теоретико-методичні аспекти формування інформаційно-комунікативної компетентності аграріїв у процесі професійної підготовки. Інформаційні технології у сучасному світі: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених, 22 квітня 2024 р. Державний біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. С. 99-101. (Україна).

1. Психологія праці: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання спеціальності 015 Професійна освіта/ ДБТУ ; уклад. І.О. Данченко, Н.І. Моїсєєва. – Харків, 2024. – 40 с
2. Психологія праці: методичні вказівки для проведення семінарських занять з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання спеціальності 015 Професійна освіта / ДБТУ ; уклад. І.О. Данченко, Н.І. Моїсєєва. – Харків, 2024. – 36 с.
3. Психологія праці: курс лекцій для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навч. спеціальності 015 Професійна освіта/ ДБТУ ; уклад. І.О. Данченко, Н.І. Моїсєєва. – Харків, 2024. – 130 с.
4. Психологія праці: тестові завдання для перевірки знань та умінь здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання спеціальності 015 Професійна освіта/ ДБТУ ; уклад. І.О. Данченко, Н.І. Моїсєєва. – Харків, 2024. – 36 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.